

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

16. An Palatium Episcopi Titularis gaudeat Immunitate? Et infertur
Palatium Episcopi commorantis extra Dioecesim, & Palatia Cardinalium,
vbicumque ipsi extra Romam existant, gaudere priuilegio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. XIII. &c. 13

non tangeret Sacerdotem, vel hastam Baldachini. Quia omnes illae personae, una cum Sacerdote gestante SS. Sacramentum, repraesentant unam Ecclesiam. Et ita iisdem verbis docet noster P. Peregr. *de immunit. Eccles. 4. n. 19.* cum Mario Italia etiam *de immunit. lib. 1. c. 4. §. 10. n. 8.* Quod est valde norandum: in talis casus potest de facili in praxi contingere. Notandum est verò, quòd confugiens ad Sacerdotem portantem Oleum sanctum infirmis, non gaudet Ecclesiae immunitate, ut notat Riccius *p. 3. dec. 88. n. 5.*

RESOL. XIII.

An reus, confugiens ad Reliquias Sanctorum, vel ad eorum Imagines, quae per plures professionaliter circumferuntur, gaudeat Immunitate? Et quid, si apprehendat Sacerdotem ambulantiem? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 48.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest acciderè, & de simo Ludou. Correa *in relect. ad c. inter alia, de immunit. Eccles. part. 2. num. 25.* illum ponit, & affirmatiuam sententiam docet, quia, ait ille, ratio ob quam seruatur immunitas Ecclesiae, est propter honorem & reuerentiam debitam Deo: atqui eadem reuerentia & honor consideratur in reliquijs Sanctorum, & eorum imaginibus, nec non B. Virginis, quando illis conceditur haec immunitas. Ergo non est dubium illam habere. Minor probatur, quia honor & reuerentia praestita Sanctis pertinet ad Religionem cultumque Dei. Deus enim in Sanctis suis honoratur & colitur, quemadmodum enim ipsi sunt propter Deum honorati, ita Deus honoratur & colitur in ipsis, honorantur namque Sancti tanquam chari & amici Dei. Unde sicut honor qui domesticis, Consiliarijs, filiis, amicis, ac ministris Principum deferuntur, ita similiter honor exhibitus Sanctis, & Deo exhibetur. Probatur praeterea ex *Gambacurta lib. 3. de immunit. c. 4. n. 15.* vbi late probat Ecclesiam fundatam sub nomine alicuius Sancti, vel B. Virginis parem habere immunitatem ac si dicata fuisset nomine Christi. Ita Correa, qui etiam quod dixit de reliquijs & imaginibus, dicendum putat de persona Sacerdotis, ita vt qui illum apprehenderit, immunis exeat; quia cum Sacerdotes ministri sint Christi, & eius vicem in terris gerant, seruato illis honore, idem & Deo seruatur. Sed verum est dicere seruari honorem immunitatem praestando. Ergo eam habebunt. Deinde, quia si Ecclesia ex eo habet immunitatem quòd cultui diuino deputata est, & ad hoc vt in illa diuina Officia celebrentur, potiori iure Sacerdotes eandem debent habere, si quidem non solum Dei ministerio dicantur vt Ecclesiae, sed ipsum Deum manibus suis tractant, & sunt Dei sacrarium, ergo non est cur dicatur illos immunitatem praestare non posse, & haec omnia dicta sunt secundum mentem Correa *loco cit.* Nam, vt verum fatear, iura loquuntur tantum de Ecclesijs, & Doctores tantum de Sacerdote Eucharistiam deferente.

RESOL. XIV.

An Palatia Illustrissimorum Cardinalium gaudeant Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Resol. 37.

§. 1. **N**egatiue respondet noster Duard. *comment. Bull. Cen. lib. 2. can. 15. q. 15. num. 12.* putat enim, hoc priuilegium illis reuocatum fuisse à Greg. XIII. & Sixto V. *Tom. IX.*

2. Sed contrariam sententiam amplectendam esse puto in locis extra urbem Romae, quia tale priuilegium non fuit illis simpliciter sublatum, sed tantum pro vrbe Romana; & cum cause aliqua non militent extra dictam urbem, dicendum est, in alijs locis, vel saltem extra statum ecclesiasticum reos ad supra dicta Palatia confugiens gaudere. Et ita docet ex nostris P. Peregrin. *de immunit. Eccles. c. 4. n. 75. in fin.*

RESOL. XV.

An Cardinalium domus gaudeat priuilegio Immunitatis? Ex part. 5. tract. 2. Resol. 34.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam saepius docui, & nunc iterum doceo. & hanc sententiam, praeter Doctores alibi à me relatos, tenet nouissime, me citato, Barbosa *de iure Eccles. lib. 2. cap. 4. num. 80.* cui nunc addo Iacobatum *de Concilio lib. 1. fol. 38. col. 1. lit. A.* Tuschum *tom. 1. concl. 100. n. 53.* Cucchum *in inst. can. lib. 2. tit. 4. n. 91.* Sanch. *in opusculo tom. 2. lib. 6. c. 1. dub. 7. n. 2.* Manfredum *de Cardinali. decis. 147. c. 8. cap. 8. priuileg. 14.* vbi sic ait: Domus Cardinalis vbicumque fuerit, immunitate potitur Ecclesiae, omnesque ibi confugiens tuti & illasi esse debent, neque iure vilo extrahi possunt, sicuti neque ab Ecclesia. Ita ille, & licet Zecchius *de Repub. Christ. tit. 3. de Card. num. 9. priuileg. 9.* asserat hoc priuilegium saepe à Pontificibus renocari, hoc intelligendum in Vrbe, non autem extra.

Sup. hoc in Res. praeteritas & in Res. seq. leg. §. Secundo Palatia, & infra in Res. 20 §. VI. & inferius in tit. 3. Res. 10. §. Ad id. à lin. 6.

RESOL. XVI.

An Palatium Episcopi Titularis gaudeat Immunitate? Et inferatur Palatium Episcopi commorantis extra Diocesim, & Palatia Cardinalium, vbicumque ipsi extra Romam existant, gaudent priuilegio Immunitatis. Ex part. 6. tract. 1. Resol. 5.

§. 1. **C**asus est curiosus & notus, & ad illum negatiue responderet Ciarlinius *controvers. forens. lib. 1. c. 10. num. 10.* vbi sic ait: Sentio Palatium Episcopi Titularis non gaudere immunitate, nisi sit positum in loco exempto quia tale priuilegium conceditur Palatio Episcopali habita relatione ad Ecclesiam eius sponsam, domus sponsi sit minus priuilegiata, quam domus sponsae. Ita elicitur *ex cap. id. constitutum;* & Peregrino *in tract. de immunitat. c. 4. nu. 69.* Propter quod si Episcopus extra suam Ecclesiam habeat Palatium, vbi Pontificalia exercere non potest, in eo non gaudet hac immunitate. Italia *cap. 4. §. 9. num. 19. & 80.* & Peregrinus *cap. 4. num. 73.* in quibus concludi potest Palatium Episcopi Titularis non tribuere Ecclesiae immunitatem. Hucusque Ciarlinius.

2. Sed pro affirmatiua sententia aliqua mihi occurrunt non infirma argumenta. Primo quia *in cap. id. constitutum 17. quest. 4.* absolute dicitur domum Episcopi gaudere priuilegio immunitatis. Sed lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, vt patet *ex leg. de pretio ff. de public. in rem action. ex leg. distinguemus. ff. de recepti. arbitr. ex leg. preces. ff. de offic. Praesid. & alijs vulgatis iuribus:* Ergo dicendum est Palatium etiam Episcopi Titularis immunitate gaudere: cum iura absolute, & sine vlla distinctione loquantur. Et cum priuilegium immunitatis sit fauorabile, non est restringendum: sed potius extendendum, vt docet Bonacina *tom. 1. diffus. 3. q. 7. punct. 4. num. 1.* Gratianus *tom. 1. c. 340. num. 21.* Decianus *consil. 86. num. 19.*

num. 19. & 21. lib. 3. Ambrosinus de immunitate, cap. 10. num. 7. Gambacurta de immunitate, lib. 3. capite 4. num. 7. & alij quos citat, & sequitur Prosper Farinacius in Appendice de immunitate, cap. 2. numero 21.

3. Secundò Privilegium immunitatis concessum Palatio Episcopi non est concessum habita relatione ad Ecclesiam vel oratorium in eo existens: nam vt ego docui in part. 1. tract. 1. resol. 27. & part. 4. tract. 1. resol. 96. & me citato docet ipse Ciarlinius cap. 116. num. 14. Palatium Episcopi etiam si sit remotum ab Ecclesia, & non habeat in se Capellam, adhuc gaudebit immunitate: sed tale privilegium est concessum ratione personæ in reuerentiam, & decorem dignitatis Episcopalis, vt rectè obseruat Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disputat. vnic. punct. 6. num. 22. & alij. Ergo hoc privilegium debet etiam competere Episcopis Titularibus; cum non minus eis debeatur honor ac reuerentia: nam licet Iacobatus de Conciliis, lib. 1. illos vocet Episcopos nulla tenentes, & nimis liberè dicat Melchior Canus de locis Theologicis, lib. 5. cap. 7. illos sine causa esse in Ecclesia Dei: tamen eorum necessitatem optimè explicat Petrus Bellus in œconomia Canonica class. 3. cap. 2. §. 4. Et dictus Episcopus dignitatem Episcopalem retinere habetur in cap. legimus, verb. vbiicumque, distincti. 93. & docet Cellotius de Hierarchia, lib. 4. cap. 18. §. 3. Gratianus disceptat. forens. tom. 2. cap. 29. num. 65. Menochius de arbitrariis questionibus, lib. 2. centur. 1. cas. 68. num. 5. & alij. Vnde quidem manifestè patet, quod satis indecorum esset, si Satellites Laici cubicula, & secretiores recessus Palatii Episcopi Titularis ad quærendos reos lustrare possent. Ergo, &c.

Sup. hoc infra in tr. 2. Ref. 184. & inferius in tr. 8. Ref. 4. ad lin. 4. Veri, quam etiam.

4. Tertio, & hoc, ni fallor, validissimum est argumentum. Sacra Congregatio immunitatis decreuit, sæpius interrogata, familiam Laicam Episcopi Titularis gaudere privilegio fori, vt patet in Epistola Cardinalis Bandini ad Episcopum Rhegensem die 17. mensis Iunii anno 1628. & in Epistola Cardinalis Gesse ad Eminentissimum Cardinalem Columnam die 21. mensis Augusti anni 1638. & nouissimè ex litteris Auditoris Camerae ex ordine Sanctissimi Domini Nostri Urbani VIII. directis ad Comitem Nouellare in causa Archiepiscopi Rhodiensis impressis an. 1639. Romæ. Ergo Palatium Episcopi Titularis debet etiam privilegio immunitatis gaudere. Probo consequentiam ex doctrina Petri Gambacurta Authoris parum fauentis Ecclesiarum immunitati. Is enim lib. 4. cap. 3. num. 7. docet ex eadem ratione, qua competit Episcopo privilegium suæ familiæ, competere etiam privilegium sui Palatii: sed familiam Laicam Episcopi Titularis, certum est gaudere privilegio fori, ergo etiam eius Palatium gaudere privilegio immunitatis dicendum est: cum hæc duo privilegia familiæ & Palatii Episcopalis ex eodem motiuo & ratione, vt asserit Gambacurta, concessa sint: nempe propter dignitatem, & reuerentiam Episcopo debitam. Vnde si ex hoc sacra Congregatio declaravit familiam Laicam Episcopi Titularis privilegio fori gaudere, consequenter dicendum est etiam Palatium Episcopi Titularis immunitatis privilegio frui: nam sicut indecens pro Episcopo, & indecorum esset eius familiam à Satellitibus capi, sic & eius Palatium à Licitoribus perquiri, atque reos ab ipso abstrahi.

5. Restat modò respondere ad argumenta Ciarlinij superius adducta. Et ad primum respondeo privilegium concessum Palatio Episcopi esse concessum ratione eius personæ, & propter reuerentiam & decorem dignitatis Episcopalis. Nec ex Peregrino

nec ex textu in cap. id constituimus à Ciarlinio adductis deduci potest id quod ipse perperam dicit, vt legentibus patebit: immò contrarium patet ex superioribus adductis in primo argumento pro firmanda nostra sententia. Et idèd Pater Suarez de Religione, tom. 1. lib. 3. cap. 9. num. 9. rectè obseruat fauorem privilegij in dict. cap. id constituimus concessum Palatio Episcopi non esse limitandum sine fundamento in textu: sed in textu dicti cap. absolute, & simpliciter dicitur Domum Episcopi gaudere immunitate: Ergo gratis à Ciarlinio limitatur quoad Episcopum Titularem.

6. Ad secundum argumentum. Quod Palatium Episcopi commorantis extra suam Dioccesim non gaudet privilegio immunitatis. Fateor aliquos Doctores ita sentisse. Sed hæc opinio non placet. Primò quia textus in dicto cap. id constituimus loquitur indistinctè de Domo Episcopi vt rectè obseruat Canifus in lib. 3. Decretal. tit. 49. Syluester verb. immunitas 3. num. 1. & alij. Ergo gratis dictus textus limitatur: & gratis ab aliquibus distinguitur inter domum Episcopi commorantis, vel non commorantis in propria Diocesi: lex enim generaliter lata, est generaliter intelligenda, vt habetur in l. in fraudem, §. vlt. de testament. milit. & in l. 1. §. generaliter, de Aleat.

7. Secundò Palatia Cardinalium, vbiicumque ipsi extra Romam existant gaudent privilegio immunitatis, vt ego probavi in part. 1. tract. 1. resol. 37. & part. 5. tract. 2. resol. 34. & me citato tenet Barbosa de iure Ecclesiastico, lib. 2. cap. 3. n. 71. Ergo dicendum est Palatia Episcoporum vbiicumque commorantium, etiam immunitate gaudere. Probo consequentiam. Nam Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. diff. vnic. punct. 6. num. 23. Larrea de immunit. Ecclesiast. part. 2. num. 19. & alij obseruant & docent Palatia Cardinalium gaudere immunitate ex similitudine quam habent cum palatijs ipsorum Episcoporum.

8. Tertio cum Sacra Congregatio decreuerit familiam Laicam Episcopi Titularis gaudere privilegio fori: id est concedendum familiæ Episcoporum extra Dioccesim commorantium ergo etiam eorum Palatia, non obstantè, quòd extra Dioccesim existant, privilegio immunitatis gaudere dicendum erit, ex rationibus adductis in fauorem Domorum Episcoporum Titularium: & ex doctrina Gambacurtae adducta in tertio argumento pro firmanda nostra sententia.

9. Quarto probatur hæc opinio respondendo ad argumenta: quæ pro contraria sententia adducunt Italia & Peregrinus. Et primò asserunt Palatium Episcopi extra Dioccesim commorantis non gaudere privilegio immunitatis: quia Episcopus tenetur in sua Ecclesia residere. Secundò quia Episcopus in aliena Diocesi non potest exercere Pontificalia, nec vllam iurisdictionem. Respondeo ad primum argumentum, dato & non concessio, & ad summum procedere quoad Episcopos commorantes extra suam Dioccesim peccaminosè, & sine causa, secus autem si commorentur cum causa, puta per tres menses Concilij, vel ex aëris intemperie, vel ex alia dispensatione Pontificia, quando potest fieri: nam in his casibus Episcopus licitè à sua Diocesi abest. Vnde cessat ratio, quam adducit Italia. Sed melius respondendum est absolute, negando argumentum: dato enim quòd Episcopus abiens à sua Diocesi peccaret, non tamen ex hoc sequitur amittere privilegium: peccatum enim non aufert ab eo dignitatem Episcopalem pro cuius reuerentia & honore, vt probatum est supra, tale privilegium largitum fuit.

10. Ad secundum argumentum quòd Episcopus extra suam Dioccesim non potest exercere iurisdictionem.

Sup. hoc infra in Ref. 20. signanter à §. 2.

Sup. hic sùs Ref. 15. & 10. §. Vlt. & inferius in tr. 8. Ref. 10. §. Ad id. à lin. 6.

tionem. Respondeo quod non valet consequentia: Ergo eius Palatium non potest gaudere privilegio immunitatis. Nam Cardinales extra Ecclesias Titulares non possunt exercere iurisdictionem, & tamen eorum Palatia, ubique ipsi existant, ut dictum est supra *, fruuntur immunitate. Vtrisque enim hoc privilegium concessum fuit propter eorum dignitatem, quam ubique commorantes representant. Ergo, &c.

11. Dicendum est itaque Palatia Episcoporum Titularium, vel extra Diocesim existentium gaudere immunitate. Est notandum, quod cum ipsi in tali casu non habeant Tribunal, neque iurisdictionem in actu, ad Ordinarios Ecclesiasticos, in quorum Diocesi existunt, controuersias circa hæc privilegia adducendas esse: & dicti Episcopi Diocesani iudicabunt de delictis familie dactorum Episcoporum Titularium, & extra Diocesim commorantium, & de reis in eorum domos confugientibus. Verum his non obstantibus hæc omnia disputationis causa esse volo. Vnde illa Sacra Congregationis immunitatis oraculo humiliter maturanda relinquo.

RESOL. XVII.

An reus confugiens ad Palatium Episcopi, quod non sit intra confines, & quadraginta passus, sed longe ab Ecclesia distet, gaudeat Immunitate?

Et quid, si in illo non adsit Oratorium, in quo Diuinum celebratur Sacrificium?

Et notatur, quod hæc immunitas extenditur à las casas de algunos Embaxadores de la Corte. Ex part. 1. tract. 1. Resol. 27.

Polit. cap. 3. num. 201. extendit hæc immunitatem à las casas de algunos Ambaxadores de la Corte.

RESOL. XVIII.

An Palatia Episcopi ultra quadraginta passus ab Ecclesia distantia gaudeant immunitate, si non habeant Oratorium, in quo Missa celebratur?

Et an hæc Immunitas extendatur ad Palatia Episcopi, ipso mortuo, vel absente, dummodo non fuissent alteri locata? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 96.

§. 1. PRO negatiua sententia in p. 1. tract. 1. resol. * 27. * Quæ hic adduxi aliquos, quibus nunc addo Ambrosinum de immunit. Eccles. cap. 10. n. 7. & nouissimè Elia Danza in pugna Doctorum cap. 2. de immunit. Eccles. num. 1. ubi sic ait: Cauti debent esse Episcopi, qui in eorum palatio Episcopali ultra quadraginta passus ab Ecclesia habent Oratorium, siue Capellam, in qua Missa celebratur, hoc enim casu huiusmodi palatium Ecclesie immunitate gaudet, ita ut ad illud confugientes tuti sint. Ita ille.

2. Sed non esse descendendum à sententia affirmatiua ubi supra ego docui cum multis Doctoribus, & nunc iterum doceo cum Ludouico Correa in relect. de immunit. Eccles. part. 2. quest. 8. n. 19. Belletto in disquis. Cleric. part. 1. tit. de fauore Clericorum reali. §. 4. 2. num. 35. Alzedo in praxi Episcop. part. 2. cap. 22. n. 77. Gauanto in enchir. Episc. ver. immunitas Ecclesiastica, tum... & me citato, tenet etiam hæc sententiam Io. Domin. Tassonus in pragmat. de Anisato, ver. 13. obser. 3. num. 31. & ratio est clara, quia iura & canones indistinctè domui Episcopi immunitatem concedunt, ergo non est restringenda ad palatia Oratoriū habentia, quæ omnia Antonius Nouatius in summa Bullarum, tit. de immunitate Eccles. nu. 10. & alij, extendunt ad palatia Episcopi, etiam ipso mortuo, vel absente, dummodo non fuissent alteri locata.

RESOL. XIX.

An palatia Episcoporum gaudeant Ecclesia immunitate?

Et quid dicendum, si Palatium Episcopi non habeat Oratorium pro celebratione Missæ?

Et an hoc privilegio gaudeant Palatia Episcopi, etiam si Episcopus sit absens, vel mortuus?

Et an domus Episcopi, quando in Visitatione per suam Diocesim transcurrit, gaudeat hac Immunitate? Ex part. 6. tract. 4. Ref. 4.

§. 1. PRO negatiua sententiam tenet Sarpus in cap. 4. fol. 41. ubi ita asserit: Quod verò atinet ad Episcopi domum, non conueniunt inter se Doctores: multi namque ex eorum numero animaduertunt alio Canone statutum esse, ut Episcopus domum suam Ecclesie proximam & adhaerentem habeat: quare necessario intra quadraginta passuum spatium esse debet. Et pro certo constituunt, Episcopi domum, si longius ab Ecclesia distat, nullam omninò immunitatem obtinere: cum verò quadraginta passuum spatium in ciuitatibus & Castris non habeat locum; consequens est, ut Episcopi domus nullam pariter immunitatem habere possit. Ita ille.

2. Sed hæc opinio est contra Sacros Canones: nam in cap. id constituimus 17. quest. 4. aperte dicitur, quod ab Ecclesie atriis, vel domo Episcopi reos abstrahere omninò non liceat: & hic Canon fuit desumptus ex Concilio Aurelianensi sub Hormisda Papa celebrato

Sup. in hac
placet Ref.
& Secundo
Palatia & in
aliis cas
not.

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta §. Secundo
privilegium,
& in Ref. seq.
in Ref. 1. post
seq. signan-
ter in §. Ter-
tio, quia, &
in Ref. 20. §.
1. de supra in
Ref. 9. ex cõ-
sequentiã
doctrinæ §.
1. & 2.

* Sup. his
etiam cur-
sim in Ref.
seq. in fine §.
Tertio quia
& in aliis
eius not.